

A megyei önkormányzatok szerepének vizsgálata a központi közigazgatás és a települési önkormányzatok közötti együttműködésben

Tartalomjegyzék

1	Előzmények.....	3
2	A nyitó műhelymunka összefoglalója tématerületek szerint.....	3
2.1	A nyitó műhelymunka módszertana	3
2.2	A nyitó műhelymunka megállapításai, javaslatai	4
2.2.1	Módszertan.....	4
2.2.2	Erőforrás	6
2.2.3	Információ	9
2.2.4	Tájékoztatás, bevonás	11

1 Előzmények

A BM ÖKI által szervezett rendezvénysorozat a KÖFOP-2.3.4-VEKOP-15-2016-00002 számú és „Önkormányzati Fejlesztések Figyelemmel Kísérése II.” című kiemelt projekt keretében a koordinációs mechanizmusok működésének vizsgálatát segíti megyénként eltérő szakmai fókusszal, de azonos módszertannal. A kutatás során, 2018. december 31-ig összesen 8 rendezvénysorozat kerül megtartásra, 7 kiválasztott megyében, valamint a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségével együttműködésben.

A Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségével együttműködésben a megyei önkormányzatok szerepét vizsgáljuk a központi közigazgatás és a települési önkormányzatok közötti együttműködésben, az alábbi kérdés mentén:

A megyei önkormányzat milyen koordinációs mechanizmusokat működtessen a központi közigazgatás és a települési önkormányzatok együttműködésének támogatására?

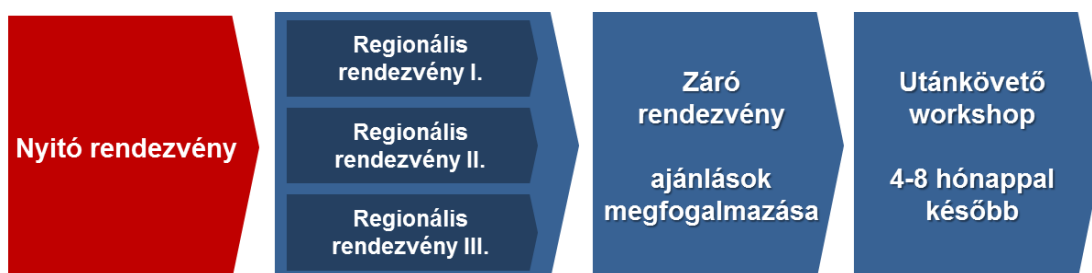
A műhelymunkák résztvevői a kutatás tervezése kapcsán meghatározott négy tématerület alapján vizsgálták meg a koordináció tapasztalatait, valamint fogalmazták meg javasolataikat:

- a koordináció módszertana (ismertsége, szerepek, ütemezés, döntési kompetenciák),
- a rendelkezésre álló erőforrások,
- a hozzáférhető / átadott információk, valamint
- a tájékoztatás / bevonás a koordináció során.

A műhelymunka sorozat egymásra épülő lépésekből áll. A nyitó rendezvény gyűjti össze a helyzetértékeléshez szükséges megállapításokat, valamint az első javaslatokat. A regionális műhelymunkák a nyitó rendezvény eredményére épülnek, a résztvevők megismerik a nyitó rendezvény eredményeit és ezek alapján fogalmazzák meg a főbb megállapításokat és javaslatokat. A regionális műhelymunkák feldolgozott eredményei alapján a záró műhelymunka résztvevői fogalmazzák meg ajánlásait a megyei koordináció fejlesztésére és működtetésére.

A megfogalmazott ajánlások felhasználását, működését utókövető műhelymunka keretében értékeli a harmadik megyei műhelymunka résztvevői.

1. ábra – A műhelymunka sorozat főbb állomásai

2 A nyitó műhelymunka összefoglalója tématerületek szerint

2.1 A nyitó műhelymunka módszertana

A nyitó műhelymunka feladata volt, hogy a megyei önkormányzatok szerepét vizsgálja a központi közigazgatás és a települési önkormányzatok közötti együttműködésben, összegyűjtse az eddig megvalósult megyei koordináció tapasztalatait, a kapcsolódó megállapításokat és ajánlásokat gyűjtsön a koordináció fejlesztésére.

A munka a koordináció négy tématerülete mentén zajlott:

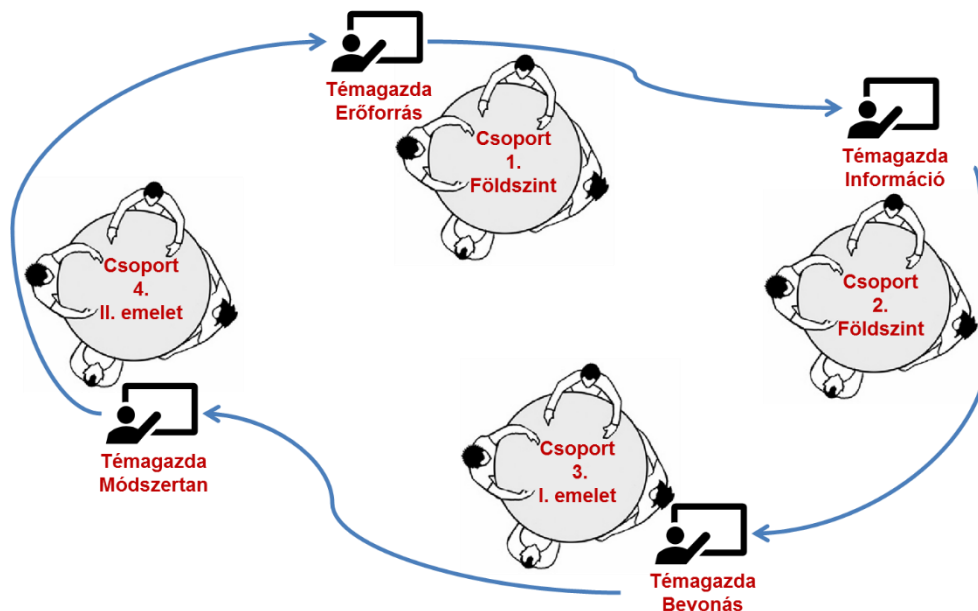
- a koordináció **módszertana** (ismertsége, szerepek, ütemezés, döntési kompetenciák),
- a rendelkezésre álló **erőforrások**,

- rendelkezésre álló **információk**, valamint
- a **tájékoztatás / bevonás** a koordináció során.

A választott módszertana célja volt, hogy minden jelenlévő hozzá tudjon tenni a véleményekhez és javaslatokhoz. A módszertan, a „world café” alapelvei alapján mindenki számára biztosította a hozzászólást és véleménynyilvánítást:

- Négy tématerület, négy csoportban került feldolgozására.
- Mind a négy csoport foglalkozott, mind a négy témával.
- A témákhoz előre megadott kérdéseket készültek, amelyek segítették a vélemények és javaslatok összevetését.
- Háromszor volt csere a témák között, a cserék után minden csoport másik témával kezdett foglalkozni.
- Minden témának saját témagazdája és írnoke volt, akik vándoroltak a csoportok között.
- A témagazdák a témacserék után az új csoportnak röviden ismertették az addig elhangzottakat, amelyre az új csoport reflektálhatott, kiegészíthette, megvitathatta a témát.

2. ábra – Az alkalmazott módszertan vázlatos működése

A módszertan a résztvevők tapasztalataira épített. Az egyes tématerületek feldolgozás előre rögzített kérdések mentén történt. A műhelymunka tapasztalatai rögzítésre kerültek, amelyet a résztvevők megkapnak és kiegészíthetnek. A műhelymunka megállapításai, javaslatai képezik a regionális műhelymunkák alapanyagát. A nyitó műhelymunka eredményeit a következő fejezetek tartalmazzák.

2.2 A nyitó műhelymunka megállapításai, javaslatai

2.2.1 Módszertan

Milyen ágazatokban, témákban szükséges a megye és a központi közigazgatás közötti rendszeres egyeztetés? Milyen szakmai platformok létrehozása szükséges?

- Szükséges lenne egy BM koordináció is
- OTFK-OFK: szükség szerint itt is megvalósul az egyeztetés a felsőszint és a megyék között.
- Szükséges lenne megyei szinten minden szereplő összekapcsolása a megyei közgyűléssel.
- Feladatok és hatáskörök újragondolására lenne szükség
- Területrendezést és fejlesztést nem az uniós ciklusokhoz kellene kötni, hanem a folyamatos forrás bevonást igényli.

- A területrendezésben nagyon sokféle részterület tartozik bele, és ebből sok jó dolgot lehet kihozni.
- Gazdasági, közösségi fejlesztés lenne a megye feladata.
- A területi szereplők gyakran csak „futnak” a jogszabályváltozások után.
- A vidékfejlesztés megyei feladatokból való kihúzása.

Az egyes ágazatokban mi az egyeztetés feladata? Milyen kompetenciája legyen az egyeztetésnek?

- Több jogkört vissza kellene kapni ahhoz, hogy hatékonyabban működjön a megye.
- Rendszerszintű változásra lenne szükség önálló döntési hatáskörrel.
- A pályázati források elosztásában is nagyobb hangsúlyt kellene kapnia a megyének.
- Környezetvédelmi együttműködés erősítése során is erősödhet a megye szerepe.
- Társadalmi kapcsolatok fejlesztésében való részvétel.
- A megyének térségi szintű feladatokat kellene ellátni.
- Igazából nincsenek is ágazatok a megyéknél, kizárólag a területfejlesztés és területrendezés.
- A megyének nagyobb szerepet kell adni a forráselosztásokban, és valódi koordináló szerep kialakítása lenne szükséges.
- A megye tudná a problémákat összegyűjteni és közvetíteni a felsőszint felé, mert így jobban tudnák képviselni a kis települések érdekeit is- a köztes szint lehetne a járás.
- Megyének dedikált pályázati források:
 - vidékfejlesztés, kisebb települések segítése
 - önerő alap, vis major alap
 - megyei szintű befektetés ösztönzésére forrás

Kik vegyenek részt az egyeztetésen a megyéből és a központi közigazgatásból?

- Az Irányító Hatóságnak partnernek kellene tekintenie a megyét, és tárgyalni velük, nem egyben kezelni őket a MÖOSZ-on kívül.
- Rendszeres egyeztetésre lenne szükség a megye és az egyes operatív programokért felelős Irányító Hatóságok között. Résztvevők: megye részéről: elnök, alelnök, szakértők. Az IH részéről minimum főosztályvezetői képviselő lenne szükséges.
- A megye alkalmas lehet, arra hogy az „információs pont” szerepe legyen.
- A 2007-13-as időszakban a monitoring bizottság munkájában is hangsúlyosabb szerepet töltött be a megye, és ez akkor hasznosnak bizonyult, ez most is aktuális lehet.
- A megyének nincs kapcsolata a megyei szereplőkkel, államigazgatási szervekkel (KLIK, stb.), illetve a területi államigazgatási szervekkel (OKF).
- A megye jelenleg súlytalan.

Milyen rendszerességgel, ütemezéssel történjenek az egyeztetések?

- A megye és a megyei jogú város között jelenleg létezik egy fórum, ami kötelező (törvény által előírt), nem túl hatékony a működése.
- Régióon belül a megyék között is van egy fórum, az operatív programban résztvevő tagokat delegálja, szintén törvény írja elő.
- NGM és a megyei önkormányzatok között is működik egy fórum, ami az ITP és a TOP pályázatok egyeztetésével foglalkozik.
- Társadalmi felzárkózás területén (EMMI) alakul egyeztető fórum, amelynek feladata, hogy a felzárkóztatás politikát levigye a helyi szintre, körülbelül 10-15 különféle szervezet fog részt venni benne (megyei önkormányzat, járás, civilszervezet, oktatási intézmények stb.), javaslattevői, véleményező jogköre lesz.
- Törvény írja elő, hogy a rendőrkapitány évente beszámoljon a megyei közgyűlésnek.
- TOP pályázatok esetében 2-3 havonta járási információs napokat szervez a megye (Bács-Kiskun megyében).

Milyen formában, csatornákon történjen az egyeztetés?

- Nagyobb aktivitás a felső vezetés részétől: a közgyűlésekre a meghívót nem sokszor fogadják el (kormány megbízott, miniszteri biztos).
- Megyei fórum rendszer hiánya.
- A jogalkotásba is be kellene vonni a megyei szereplőket (régebben volt véleményezési lehetőségük), akár egy fórum által.
- Korábban a pályázatok megjelenésekor, volt egy információs nap, ahol az összes pályázó tudott informálódni, ez hasznos volt.
- Ha be is vonják a megyét, akkor pedig elég időt kell hagyni a véleményezésre.
- Ha az eredeti tervezésbe nincs bevonva a megye, akkor később sem tud érdemben hozzájárulni az információáramláshoz.
- Megyei információs adatbázis létrehozása fontos lenne gazdasági szempontból is.
- Adjanak több hatáskört a megyének!

2.2.2 Erőforrás

Milyen humán erőforrás (szakértelem, létszám) szükséges a megye és a központi közigazgatás közötti egyeztetés előkészítéséhez, lebonyolításához?

- Szakértelem, mint erőforrás: Az együttműködésben fontos a megfelelő szakértelem, illetve fontos lenne a szubszidiaritás elvének érvényesítése. Fontos az is, hogy a megyei szakértelem megbecsült legyen, hogy erre nyugodtan támaszkodjanak a települések vezetői.
- A megye a megfelelő szakemberhátteret biztosíthatná a feladatok elvégzéséhez a kis települések számára.
- Vannak olyan feladatok, amelyeket a megyék jobban el tudnak végezni. Hatékonyabban és olcsóbban.
- A következő önkormányzati szintnek kellene átvenni azokat a feladatokat, amelyeket települési szinten nem tudják ellátni, mert pl. nincsen hozzá megfelelő szakértelem. Például a megyei szakemberek (pl. főépítész) vehetnének át települési feladatokat. Az önkormányzatoknak vannak rendeletalkotási kötelezettségeik, államigazgatási szerveknek nincsen ilyen joguk, ez is indokolná ezt a feladatvégző mechanizmus kialakítását. Ha ez megvalósulna, az kiegészíthetné a települések hiányzó erőforrásait.
- Szakértelem: pl. a gazdaságfejlesztés területén önkormányzati törvény módosításra lenne szükség.
- A megyei rendezési tervekben nagy fehér foltok lesznek, mivel a kis települések nem fogják tudni határidőre elvégezni ezt a feladatot. (2018.12.31-ig meg kell elkészíteniük a településeknek az új Rendezési Terveket.) Jelen pillanatban a megyéknek se nagyon van pénzük erre, de mégis így talán olcsóbb lenne megoldani a feladatot.
- Aprófalvas települési hálózat miatt nincsenek elég források pl. a rendezési tervhez. Ha egy kis település erre nem képes, akkor ki végezheti el helyette? (partnerként természetesen közreműködne, de a dokumentumot más készítené.)
- A megye presztízsvesztést szenvedett el. 1,5 éve már kiemelt járásközpontokra tették rá a tervtanácsokat, miközben a megyei főépítészeknek lett volna ez a feladata.
- Nehéz bevonni a megyéknek a településeket, ha a települések nem érzik át a megyei célok fontosságát. Az optimális tervezés (és a megfelelő szakértelem) általában nem érdekli a településeket, hanem csak a feladatok finanszírozása (a megye adjon pénzt).

Milyen és mekkora erőforrásokra (infrastruktúra, eszközök) van szükség az egyeztetések lebonyolítására?

- A megyei alaptérképnek és települési alaptérképnek teljesen beazonosíthatónak kell lennie. De ha a településnek nincs erőforrása a feladat elvégzésére, akkor fogadhatta el a megyei alaptérképet településként. Így erőforrásokat lehetne megspórolni. A települések

leleményességüket ekkor ki tudnák használni, a megye pedig gyakorlatilag így segítséget nyújthatna a feladat elvégzéséhez. Pest megyében meg általában el tudják végezni maguk ezt a feladatot az önkormányzatok, de vidéken többnyire erőforrás-hiányosak az önkormányzatok. Ebben az esetben a megye egy nagyobb feladatot tudna teljesíteni kevesebb erőforrás felhasználásával, illetve az erőforrások optimalizálásával.

Mennyi időre van szükség az egyeztetésekhez?

-

Hogyan történjen az egyeztetéshez szükséges erőforrások finanszírozása?

- Területi tervezésnél: ajánlás volt, hogy a projektmenedzsment 25% lehet kb. A megye ez alapján tudja ellátni a tevékenységét. (most 12,5-15,5% lett ez). Alulfinanszírozott lett ez a koordinációs tevékenység.
- Önként vállalt feladatokra viszont nincsenek a megyének forrásai. Ezen változtatni kellene, bizonyos mértékű forrás biztosításával ezekhez a feladatokhoz is.
- Feladatmutatókat kellene képezni törvényben (rendeletben meghatározva) és ezekhez viszonyítva kellene adni a finanszírozást. Illetve egy értékkövetést is be kellene illeszteni a finanszírozásba (az infláció figyelembe vétele).
- Az ONHIKI és a Vis Major források koordinációját megyei szinten jobban meg lehetne oldani.
- A megye ismeri a helyi szervezeteket (civilket, stb.), tudja, hogy ki végez valós tevékenységet és ki nem. Megfelelően tudná támogatni a valósakat, ha lenne több forrása.
- Az önkormányzatok között kellene koordináció, ill. a megye kapjon több mozgásteret a koordinációra: pénz, feladat.
- A vidékfejlesztés és területfejlesztés csak tanulmánygyártás megyei szinten valódi források és eszközök nélkül.

Egyéb elhangzott megállapítások:

- Régen megyei intézmények és megyei feladatok voltak, ezek megyénként sajátos módon. 2012 óta leépítések történtek a megyei szinteken és ezzel párhuzamosan rendkívüli nagy különbségek alakultak ki a megyei önkormányzatok között. A munkavégzés megyénként kötött, de nem jó, ha ez csak egy plusz adminisztrációt jelent a településeknek (pl. jelentési kötelezettségek) és nem segít rajtuk érdemben.
- A megyének sok felelőssége van, a megyei elnökök ma már látják a célokat. Rengeteg új probléma merült föl egy feladat megoldása során. Meg kell találnia a megyének új, hasznos szerepét.
- Ma nem lehet definiálni, hogy mitől legitim ma a megyei önkormányzat. Nem rendelkezik a szükséges eszközökkel. Csak a TOP-os forrásaik vannak és néhány megyei feladat. Maradékulven működik a rendszer: ami feladat nem fér be sehová, az megyei feladat lett.
- Meg kellene határozni jogszabályban, hogy a megyei önkormányzatnak milyen témakörökben kell együttműködniük a településekkel. Ha ez nincs meg, csak ad hoc jellegű egyeztetéseik történnek a településekkel.
- Általános feladat és hatáskör meghatározásra szükségük lenne a megyei önkormányzatoknak, törvény által. Viszont az egyes megyéknek a bizonyos szabadságot, kreativitást meg kellene hagyni, mivel a megyék között különbségek vannak pl. a települések számától és nagyságától függően.
- A területfejlesztés terültén kb. 5 témában van előírva a megye részére a településekkel történő együttműködés, de a települések ezt nem veszik igénybe és a törvény pedig nem kéri számon ezeknek a koordinációknak a végrehajtását a megyétől.
- A megyei önkormányzatok területfejlesztési törvényben meghatározott feladataihoz és hatásköreihez nincsenek végrehajtási rendeletek rendelve. A megyék véleménye szerint ezekre is szükségük lenne a hatékony koordináció ellátásához, legalább néhányra.

- A megyéket most még viszik a lendület. A települések a megyét a megyei források miatt tartják még fontosnak (TOP), de ha ez elmúlik, már a jelenlegi tekintélye is elvész.
- A megyét nem veszik komolyan a települések, mert nincsenek törvényben előírt hatásköreik. Kormányzati szintről tudnák megadni a komolyságát a megye feladatvégzésének (tekintély, hatáskör). Viszont a szabadságot is meg kellene hagyni nekik (pl. ne kelljen 100 civil szervezetet bevonni egy projektbe, ha csak 50 van helyben.) Ez fontos! Ők ismerik a helyi viszonyokat.
- Az önkormányzat fejlesztési dokumentumot készít, rendeletet alkot. Más településekkel történő koordináció kezdeményezésére ritkán marad erőforrása. Ezért lenne szüksége a megyei önkormányzatra.
- A megyei önkormányzat nem felettese a települési önkormányzatnak, hanem partnere. Ezt fontos lenne megérteniük a településeknek.
- A járások felügyelete és koordinálása is lehetnek a feladata a megyének. A megye túl nagy körzet, a megyei jogú város pedig nem a megye része. A megye és a megyei jogú városok között a kapcsolat általában nem kiegyensúlyozott (a megyei jogú városok városállamokként viselkednek általában).
- A megyei jogú városok által átvett feladatok hatékonyság szerinti újragondolása lenne szükséges. A megyék úgy érzik, h. vannak olyan feladatok, amelyek az ő feladatvégzésük idejében jobban mentek, most pedig romlott a feladatellátás színvonala.
- A pályázati kiírásokban 2-3 % módosítást tudott elérni a megye.
- Az egyik megye csak projektmenedzsmenetet végez, a másik projektet generál is. Vannak különbségek.
- A megyei önkormányzatok szervezetfejlesztést sem tudnak csinálni sajnos, forráshiány miatt.
- A megyének van területfejlesztési forrás 2017-re a költségvetésben beállítva.
- Régebben a megye és a megyei jogú városok között feszültségek voltak. A megyei jogú városok úgy gondolták, hogy a megye fölött állnak. Megyei egyeztető Fórumok voltak, ez jól működött, vissza kellene hozni ezt.
- Központi közíg. szint: ITP-k ben több indikátorszámokat kellett vállalniuk, ehhez a megyei önkormányzatoknak koordináció szerepet kell betölteniük, de az ehhez szükséges koordinációs mechanizmusokat nem ismerték. Csak a TOP-okra van befolyásuk és ismeretük, de az összes többi OP-ra nincsen (EFOP-GINOP-ban erőteljes átfedések vannak.) Ezért a megyék az irányító hatóságoknak, hogy teljesíteni tudják a feladataikat, de ez igen nehézkes, mert nincsenek a megfelelő tudás és információ birtokában.
- Hajdúsági Borvidék visszaállítása témakört jelölték ki Hajdú-Bihar megyében. Nem tudják az alá- és fölérendeltségi viszonyokat, így nem tudják meghatározni az együttműködés mikéntjét és lehetőségeit.
- Sajátos megyei övezetek kijelölésében működik a megyei koordináció jelenleg.
- A megyének nincsenek megyei szintű intézményei. Így hogyan tudjon megvalósítani projekteket? Illetve mindenki tőlük várja a támogatást (pl. civil szervezetek, nonprofit kft-k, stb.), mivel a megye még mindig presztízs. Iskolák, múzeumok, egyéb intézmények is kérnek tőlük támogatást, pedig a forrásaik igen lecsökkentek.
- A közlekedési ágazat területén szintén nehéz a koordináció: pl. vasúti fejlesztési terv és területfejlesztési koordináció. De hatékony együttműködésre is volt példa a közelmúltban: Egy megyében térségi kerékpárút megvalósítása történt meg megyei koordinációval. Kormányhatározat módosítást értek el abban, hogy merre menjen a kerékpárút.
- A projektmenedzsmenet 2,5%: Bács-Kiskun megyei cég végzi a megyének a projektmenedzsmenetet, de ehhez a forrás kevés, mivel az eszközöket nem tudják finanszírozni, illetve nem tudják ezeket elszámolni.
- A tervtanácsokkal nagy gondok vannak, pl. az állami tervtanácsok működnek csak jól ma. A megyei jogú városokban működnek tervtanácsok, de területi tervtanácsok csak elvétve.

2.2.3 Információ

Milyen információra van szükség a megye és a központi közigazgatás közötti együttműködéshez?

- Mindenkinek olyan információra van szüksége, mellyel a rábízott feladatát el tudja végezni; tehát a leoptimalisabb feladatellátás miatt van szükség a megfelelő információkra és azok jó áramlására. A civil szervezetektől, érdekképviselőktől, nemzetiségi önkormányzatoktól, gazdasági társulásoktól jövő, alulról érkező információk is kellene, mely tartalmazza, hogy mi az igényük, és, hogy megkapták-e, ami kell hozzá.
- A 90-es évek óta megváltozott a feladatkör, majd 2012-ben még egyet csavartak rajta. Hatalmas hatáskör csökkenés és nihil jellemzi a mai állapotot, saját tevékenységükkel kapcsolatos információkkal bírnak leginkább, ami a területfejlesztés, vidékfejlesztés kérdésköre. Ezek vonatkozásában kampányszerű adatgyűjtés zajlik; állapotok, viszonyok felmérése ad hoc jelleggel történik. A tervezés, megvalósítás, koordinálás, korábbi adatgyűjtés szinten tartása, bővítése ugyanúgy ad hoc jelleggel folyik, hiszen nincs forrás az adatbázis folyamatos frissítésére, bővítésére, pedig a megfelelő döntések születéséhez szükség lenne rá. A feldolgozott információk és nem feltétlen a nyers adatok a fontosak. Az információk beszerzésének állandó tevékenységnek kellene lennie nem időszakosnak. Persze olyan is akad, hogy túl sok az információ, ami szintén nem szerencsés, mert el lehet benne veszni, valamint ez is eredményezhet egyazon dologra vonatkozóan eltérő információkat. A kormányzat részéről rendelkeznek irányvonalakkal, azonban alulról is kellene információk, hogy megalapozottak legyenek a fejlesztési tevékenységek. Az eszközrendszer gyenge.
- A területi érdekeket és a szakmaiságot be kellene illeszteni a rendszerbe, egy területi egység, mikro térség képviselhet ugyanaz, csak az érdekek összehangolása szükséges.
- A kormányzat a megyei önkormányzatoknak olyan feladatokat szán, mint például a klíma platform, vagy különböző paktumok, mint például a foglalkoztatási paktum, azaz területi szintű tevékenységekre predestinálja, de a megyei önkormányzatok nem erre a feladatkörre rendezkedtek be, így a pályázatokkal együtt tanulnak. Szakellátást nyújtó intézmények üzemeltetése volt a feladata elsősorban, ezen felül pedig, amire a megye affinitást érzett. Ma már összefogó, képviselő szerepkört kell felvenni és ezt közvetíteni a kormányzat felé. Újszerű, ha mindenki egy asztalnál ül, senki nem tud túllépni a saját keretein, nem indult el még az a gondolkodás, hogy összefogás legyen, mindenki a saját problémáit mondja, azokért lobbizik.

Melyik szervezet állítsa elő, illetve biztosítsa a szükséges információkat?

- Komárom-Esztergom megye önkormányzata három társ megyével (Győr-Moson-Sopron megye, Fejér megye, Pest megye) szoros kapcsolatot ápol, a közös feladatokat velük is megosztják, információkat adnak át egymásnak, hogy az adott feladatot hogyan látják el, milyen problémákkal találkozhatnak, valamint a jó gyakorlatokat átveszik egymástól.
- Különböző ágazati stratégiai koncepciók felállításánál és a jogszabályok létrehozásánál, módosításánál a kormányzat jobban bevonhatná a megyéket, és a javaslataikat jó lenne, ha figyelembe is vennék, mivel így az előre sejthető problémákat el lehetne kerülni és később kevesebbet kellene a korrekcióval foglalkozni. A korrekció lehet néha hasznos, akkor van gond, ha ez irányváltással is jár.
- A normális jogszabályalkotás folyamata adott lenne, mely egy hatásvizsgálattal kezdődne, amit egy társadalmi, szakmai vita követne, majd a szintézis menne a törvényhozás elé. A jogszabály-alkotási folyamatba be kellene őket vonni, a szaktárcák közötti egyeztetést sem ismerik, pedig a véleményalkotáshoz az egész folyamattal tisztában kellene lenniük, nem csak a „késztermékkel”.

Milyen csatornákon keresztül kerüljenek megosztásra az információk?

- Az irányítóhatóság a feladat jogszabályi megszabásával adja meg, mi a feladat, az információk milyen csatornákon érkeznek, az információ és a kommunikáció majdnem ugyanaz a fogalom ebben a tekintetben, minden alkalmat meg kell ragadni, hogy mindkettő működjön, és jól működjön. Személyes is lehet, rendezvényeken, workshopokon, valamint természetesen írott formában.
- A KSH adatokat venni kell és ez sokszor van, hogy gondot okoz a frissebb információk beszerzésében, továbbá általában megyei szintű információk állnak rendelkezésre, pedig sokszor pont megyén belüli információkra van szükség. Nagy segítség lenne, ha feladatellátáshoz való információk, melyek beszerzését sok esetben jogszabályok írják elő, ingyen állhatnának a megye rendelkezésére, lehetne egyfajta „bevásárló lista” arra vonatkozóan, hogy milyen információkra van szükség. (mivel fizetni kell érte, ezért előfordul, hogy 5 éves információkkal dolgoznak) Ha a megye könnyebben kap ilyen információkat, akkor könnyebben tudja jelezni, ha valamelyik téves, egyfajta ellenőrző funkciót látna be. Sok esetben a fogalom-meghatározások sem egységesek (például a tanya meghatározása is eltérő különböző dokumentumokban), belső jogszabályok harmonizációja szükséges.
- TEIR rendszer iránya jó, csak adatbázis frissítésre lenne szükség. Ha az eredeti elképzelés szerint működné, hasznos lenne.
- Információ fontos dolog, de azt fel is kell dolgozni. Ennek érdekében fiatalokat alkalmazása, de sokan nem tudják értelmezni a feldolgozandó információkat, hisz kell a tudás hozzá. Nehezebb olyan szereplőt találni, aki alkalmas erre, pedig az adatértelmezés lényeges szempont.

A megyén belül kikkel kerüljön megosztásra az információ és milyen csatornákon?

- Ez nagyrészt partnerfüggő; mindig a leghatékonyabb módot, csatornát kell használni, megőrizve azt, hogy hiteles és ugyanarról a dolgról azonos információk legyenek közölve mindegyik csatornán.
- Régebben széleskörű egyeztetés volt, szakmai fórumok is voltak, melyekre az önkormányzatok, civil szervezetek nyitottak. Nagyon lényeges szempont a hitelesség, hogy ugyanarról a dolgról különböző információk ne jelenjenek meg; fontos, hogy az önkormányzatok hitelesek tudjanak lenni. Ha az elhangzott észrevételek, javaslatok megvalósulnak, ha az emberek látják az eredményt, akkor számít sikeresnek. Több szereplő együttműködése szükséges; eddig inkább tűzoltás és kampányszerű jelleggel történt az adatok begyűjtése, a települések és az emberek informálása. A Platformok általános információkkal szolgáltak, a húzó témák köré összetettebb kampány események is társultak. A megye is szeretne szerepet vállalni, hisz neki is fontos.
- Nincsenek használható, előre mutató információk a Business Intelligence Center birtokában sem, valamint a tendenciákat tartalmazó információk is hiányoznak, így nem volt vállalkozás, ami megfogadta volna a tőlük kapott információkat, tanácsokat. A KSH nem állít elő ilyenekről adatot; pedig nekik is kellenének információk és az embereknek is.
- A települési önkormányzatoktól is próbálnak információkat és igényeket összegyűjteni, és ez az összes fejlesztés tekintetében elmondható. A legtöbb megye alkalmazza, hogy bizonyos szervezeteket meghív a gyűléseire (iparkamara, agrárkamara stb.) és ott tájékoztatást kér az új információkkal, szabályokkal kapcsolatban, a közgyűlés ezt meghallgatja és ezzel ily módon is informálódik, ezek később is segítségül szolgálnak, hiszen az egyeztetésen elhangzottak felkerülnek a közgyűlés honlapjára, és később is elérhetőek.
- A területfejlesztés tekintetében területfejlesztési tanács nincs, hanem megyei szintű egyeztetés van a megyék és a megyei jogú városok között, melyet területfejlesztési konzultációs fórumnak neveznek. Vizsgálati anyag támasztja alá az összes dokumentumot a településfejlesztéssel kapcsolatban, ez általában szerzői jogi védelem alá esik. Pedig ezért a

települések sokat fizettek, és az nonszensz, hogy nem használhatják fel utána a későbbiekben, mert a további tervezéshez alapadat lenne.

- A pályázatokról való értesülés, egy jó kapcsolatrendszer kialakítása és a tanulási folyamat a fontosabb nem feltétlen az anyagi támogatás és a megye ez előbbiekben tudna partnere lenni az önkormányzatoknak. A TOP pályázatok megvalósítási szakaszában vissza kell térni arra, hogy mi hogyan működött, valamint jó lenne tudni, hogy 2020 után is lesznek elérhető források. Folytonosság kellene, hogy az igények teljesüljenek, továbbá térségi együttműködésekre lenne szükség. Lehet messzebbi igényeket, témákat egyeztetni, az a tapasztalat, hogy jó fórum az, ahol túlnyúlnak a közigazgatási határokon.
- Erről az új szerepkör elvégzéséről, valamint annak a módszertanáról általános tájékoztatást nem kaptak 2012 után. Egyfajta egységesítés elérése miatt valamilyen módszertani segédletre lenne szükség, továbbá egy olyan levelezési rendszer kialakítása, amelyen keresztül meg tudnak osztani dolgokat egymással, a megyék országos szövetségén belül. Ez segíthetne a pályázatok tekintetében is.

2.2.4 Tájékoztatás, bevonás

Kik kerüljenek bevonásra a megye és a központi közigazgatás közötti egyeztetésekbe?

- Én a megyék erősítését szeretném kihangsúlyozni, szerintem a megye alkalmas volt, és alkalmas lesz, nagyobb feladatokat kellene kitűzni, a megye már bizonyított. A sok ide-oda szervezés nem tesz jót senkinek, a megyének sem. Nem a járás ellen beszélek, de sokan minket keresnek meg, a személyes kapcsolatok miatt is. Most a TOP forrásokba kapaszkodunk. – Válasz: Én csak arról beszéltem, hogy nem kapok annyi segítséget a megyétől, mint amit a járástól kaptam anno. De szerintem a megye jól működik.
- Sokszor az a probléma, hogy kapunk egy levelet, hogy mit kell végrehajtani, de nincs róla egyeztetés. Több személyes, akár minisztériumi szintű egyeztetés kellene. Egyik-másik megye más információt tud, a polgármester megint mást tud. És közben elvárják, hogy legyen egy megyei szintű koordináció. Nem rugalmas a rendszer, pedig kellene a rugalmasság, egyeztetések, fórumok. Én azt hiányolom, hogy akitől várják a koordinációt, azt nem tájékoztatják megfelelőképpen.
- Régen, a korábbi EU-s ciklusban komoly képzések voltak erre vonatkozóan.
- A fals tájékoztatás még rosszabb, mintha nem lenne semmiféle tájékoztatás.
- Sokszor nem tudjuk, hogy ki rendelkezik hatáskörrel és kihez forduljunk a leveleinkkel.
- Elvileg minden megyében van fejlesztési biztos, aki tisztában van a szakminisztériumok intézkedéseivel, nálunk mindig el is jön a közgyűlésekre.
- A decentralizáció és a szubszidiaritás, amik uniós jelszavak, jelenleg sehol nincsenek.
- Mi határ menti megye vagyunk, látjuk, hogy az ottani középszint nem egy súlycsoport hozzánk képest.
- A megyei önkormányzat sok esetben nem „ügyfél”, például útépitéseknél.
- Központi közigazgatás és megyék közötti kommunikáció kapcsán javasolom, hogy a központi közigazgatás olvasson jogszabályokat, mert nincsenek tisztában a megyét érintő jogszabályokkal.
- Én a rendszeres találkozók szaporításában nem hiszek, én a szabályok betartásában hiszek, szerintem a szabályozás a lényeges, ráadásul az egyforma.
- Példaként a vonalas létesítmények tervezésénél elfelejtik megkeresni a megyét, csak a polgármestereket keresik meg, pedig a területrendezés a megye hatásköre és feladata.
- A jogalkalmazók felé azt is kommunikálni kell, hogy a megyei önkormányzat is helyi önkormányzat.
- A megyét gyakran összekeverik az államigazgatási szinttel, pedig ott van a kormányhivatal.
- A tájékoztatás egy önként vállalt valami, ha jogszabályi kötelezés lenne, akkor az mindig oda-vissza működik. A koordinálásban is ez a baj, hogy kell ösztönző és kell szankció.

- Jelenleg az a helyzet, hogy ha nem csinálja a megye, amit csinál, semmi probléma, ha csinálja, akkor belerokkan. A lakosság nem a megyével találkozik közvetlenül, hanem a településsel.
- Minden plusz feladathoz anyagi forrás kellene.
- Előfordul, hogy a megyei önkormányzat kezdeményez, de kormányzati szinten nem engedték, és nem tudtunk róla egyeztetni, a központi államigazgatásba ütköztünk, pedig jogszabályt is (rendeletet) alkottunk. Nem volt lehetőség az érvelésre. Hiányzik a megye és az államigazgatás közötti kommunikáció.
- Az Értéktárak kapcsán hozzátenném, hogy ezek önként vállalt feladatok, de forrás nincs rá, csak pályázatok, ráadásul ezt minden megye felvállalta, és az egyik legjobb módja, hogy megmutassuk magunkat.
- Sokszor az egyeztetések olyan sokrétűek, például 20-30 szervezetet érintenek, hogy nem lehet összetenni az információkat, nincs rá eszközünk.
- Ha nem lennének személyes kapcsolatok a minisztériumi középvezetőkkel, vezetőkkel, akkor nem tudnánk működni.
- Jó koordinációs feladat lenne a megyék számára, ha a minisztérium minket tájékoztatna, és mi pedig tudnánk az információkat továbbítani.

Ki szervezze a bevonást? Hogyan történjen a bevonás?

- Én nem látok rá horizontálisan, az én területem a területfejlesztés. A vitaindítóban is a többszintű kormányzásról volt szó, de ugye a feladatunk a területfejlesztés. Szerintem azt is el tudjuk látni, amire nincs forrás. Mi napi kapcsolatban vagyunk az önkormányzatokkal. Az még működik, hogy „a megye mondta”, van ereje az általunk mondottaknak. Mi is ellátjuk őket információkkal, ők is tájékoztatnak minket. A megyei önkormányzaton belül értem az alapított cégeket, kft-eket is. Például a foglalkoztatási paktum esetében is egy ernyőszervezet működteti ezeket.
- A leghatékonyabb szerintem továbbra is a személyes, a helyi információszerzés is, mert úgy át tudjuk élni azt a problémát, amivel a polgármesterek hozzánk fordulnak. A kérdés, hogy mi az, amiben hatáskörünk van. Mert amiben nincs, ott nem látják érdemesnek a települések, hogy eljőjenek egy rendezvényre.
- Az nagyon fontos lenne, hogy a megyei szereplők a kistelepülésekre is eljussanak.
- A tájékoztatás nagyon fontos, mert sokszor azt sem tudjuk, hogy a szomszédos településeken mi történik. Megyei szinten nagyon jó az Értéktár Program, amiben fontos, hogy minden település bevonása megtörténjen.
- Régi hagyománya van a megyének, és ezért is számítanak ránk. Évente kétszer van a polgármestereknek összejövetele, minisztériumokból hívunk előadásokat.
- Ha tudunk mondani 5-10 megyei húzótemát, akkor arra rá tudnak csatlakozni az emberek, nem az általános tevékenységünk érdekli őket. Tehát „keretezni” kell az információkat, a tevékenységeket. A témák kapcsán lehet kampányokat csinálni, platformokat létrehozni. Tehát a módszerességgel tudunk eredményeket elérni, mert kiváló a kapcsolatunk a településekkel.

Milyen eszközök, csatornák szükségesek a hatékony bevonáshoz?

- Nálunk a kamarákkal kiemelkedően jó a kapcsolatunk, a vállalkozókat rajtuk keresztül tudjuk elérni, illetve a megyei díjakat ők terjesztik elő, tehát egy oda-vissza viszony van.
- Nálunk is jó a kamarákkal a kapcsolat. A TOP előtt is összeültünk a polgármesterekkel, és volt egy komoly tájékoztatás. Van egy Kft., ami koordinálja a TOP-ot. Mindig azt mondom, hogy ne egymás ellen dolgozzunk, hanem ha van egy cél, akkor azért közösen.
- Van az elnöknek és a két alelnöknek fogadónapja. Azt gondoltuk, hogy a lakosság fog keresni minket, de nem így lett, ezért elkezdtünk mi menni a képviselő-testületekhez, és ott minden témát érintve próbálunk információt gyűjteni, így járjuk be a megyét.

- Évente kétszer van egy polgármesteri fórum, ami két napos, este kötetlenül tudunk beszélni, így a közvetlen kapcsolat és kapcsolatépítés biztosított. Aztán a megyében elkezdődött, hogy a közgyűlések kihelyezett ülések lettek, elsősorban a járási székhelyekre, de már nálunk is tartottak, ezt jónak tartom, hogy nálunk volt egy megyei esemény. Én azt gondolom, hogy személyes kapcsolatok nélkül nem működik. Persze nem csak a polgármestereken, hanem a jegyzőkön, munkatársakon is múlik. Az egyeztetések szerintem jól működnek, akár a járások kialakításánál is egy korrekt együttműködés zajlott. Szerintem a TOP-os források elosztása is jól működött.
- Az egyetemeket sem szabad kihagyni a tájékoztatás-bevonás kérdésében a kamarákon kívül.
- A magasabb szinttel való tájékoztatásra a workshopok, konferenciák a legjobbak, személyesen. Sokszor várják a tapasztalatokat, vagy tudunk impulzusokat adni, jelezni a problémákat. A MÖOSZ inkább politikai szervezet, mint szakmai, elméletileg lehetne jó, de gyakorlatilag kevésbé. Olykor nehézkes, hogy egy köztes szereplő van még a történetben.
- A megyei önkormányzatnak nálunk van Facebook oldala, ahol fenn vannak az anyagok, és ezeket az információkat várják is az érintettek tőlünk.
- Zárt csoport működik a Facebookon, akinek ötlete, gondolja, információja van, az fel tudja tenni.
- Mi készítettünk egy marketingstratégiát, Facebook profilon keresztül, köremail-ekkel tájékoztatunk, a tisztségviselőknek is van külön Facebook profilja.
- Mi kvázi roadshowkat csináltunk, meghívtuk a civil szervezeteket és vállalkozókat ahol elmondtuk, hogy milyen lehetőségek lesznek az adott témában. A következő év elején szintén behívtuk a polgármestereket a megyeházára, előadást tartottunk nekik a témával kapcsolatban.
- A hagyományos médián keresztül is működött a tájékoztatás, akár fizetett hirdetésekkel.
- A megyében félévente szervezünk polgármesterek fórumát, jellemzően itt is a TOP-ról tudunk beszélni.
- Az ügyfélfogadás nálunk a legtöbbször úgy működik, hogy bármikor jöhetnek a polgármesterek hozzánk munkaidőben.
- Nekünk a hírcsatornánk a Magyar Közlöny...
- Példaként a délelőtti tájékoztató program az előadásokkal is jó volt, plusz információkat tudtunk meg általuk.
- A tervezési folyamatokban (TOP) úgy látom, elapadtak a kapcsolatok, pedig voltak például előzetes véleményezésre megküldendő pályázati anyagok.
- A legolcsóbb formája a hírlevél a tájékoztatásnak, de alapvetően sokszor egyoldalú a kapcsolatunk a szereplőkkel, nincs visszacsatolás.
- A közmeghallgatást jogszabály írj elő, de nem jönnek a lakosok.

Hogyan történjen a módszertan ismertetése, elfogadtatása a bevont szereplőkkel?

- Minden olyan feladatot el tudunk látni, amihez van forrás, mert ha forrás van, akkor eszköz is van. Lehet workshopokat, konferenciákat szervezni, ha van paripa, ló, fegyver. A tájékoztatási feladatokat jelenleg a kabinetek látják el a megfelelő hivatalokon belül. Nyilván, ha többletfeladatot kapunk, akkor ahhoz humán erőforrás is kell.
- Amikor érzik az erőt, a forrást, a lehetőséget, akkor csatlakoznak, jelentkeznek együttműködő partnernek.
- A Foglalkoztatási Paktum és a Klíma Paktum egy jól működő példa a tájékoztatás és együttműködés kapcsán.